

Seminář Možnosti knihoven v oblasti celoživotního vzdělávání **[1]**

Autor:

- [ŠEDÁ, Marie](#) [2]

Číslo:

- [2021, ročník 30, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [4]

Klíčová slova:

- [Německo](#) [5], [vzdělávání v knihovnách](#) [6]

Odborná sekce:

- [Komise pro zahraniční styky](#) [7]

V zájmu rozvoje odborného dialogu SKIP partnersky spolupracuje s jinými knihovnami, knihovnickými svazy, vzdělávacími pracovišti a institucemi v tuzemsku i zahraničí. Úzká a tradiční je spolupráce s [Goethe-Institutem v Praze](#) [8], kdy na jaře pravidelně probíhají vzdělávací semináře pro knihovníky.

Díky vstřícnosti ředitelky informačního oddělení pro střední a východní Evropu paní Ingrid Arnold mohl seminář proběhnout i v roce 2021, a to 23. dubna, tedy ve [Světový den knihy a autorských práv](#) [9]. V letošním roce seminář nicméně proběhl netradičně, a to online na platformě Zoom. Setkání se díky tomu mohlo zúčastnit více než 130 knihovníků, a to napříč celou Českou republikou – od Bruntálu přes Uherské Hradiště až po Cheb a zároveň s přesahem do Německa.

Otevíráme světy a nové perspektivy: Městská knihovna Norimberk jako partner vzdělávání

Moderátor Roman Giebisch uvedl jako první přednášející paní Elisabeth Sträter¹, ředitelku [Městské knihovny v Norimberku](#) [10]. Mnozí z nás si mohli připomenout její dřívější vystoupení v Goethe-Institutu nazvané Koncept komunikace Městské knihovny Norimberk.

Ve své letošní přednášce Elisabeth Sträter posluchačům představila norimberskou knihovnu jako významného partnera vzdělávání. Městská knihovna v Norimberku je velkou německou komunitní knihovnou, zahrnující ústřední knihovnu, šest poboček, čtyři školní knihovny a dva bibliobusy. Návštěvnost knihovny činí cca milion uživatelů za rok. Pod [Vzdělávacím kampusem města Norimberk](#) [11] je organizačně sloučena knihovna, vzdělávací centrum a planetárium. Knihovna je propojena s mnoha dalšími institucemi a úzce s nimi spolupracuje.

Řada aktivit norimberské knihovny je založena na mottu „Otevíráme světy a nové perspektivy“. Podpora vzdělávání, nízkoprahový přístup k informacím, wi-fi v knihovně zdarma pro registrované uživatele či výuka bezpečného používání sociálních médií a rozpoznávání fake news tvoří jen malou

část aktivit.

Kam jsou zařazeny knihovny v Německu? Jde hlavně o rozhraní vzdělávání a kultury, přitom vzdělávání převažuje. Městská knihovna v Norimberku je organizační částí městského odboru kultury, pod který patří i vzdělávání dospělých, ale i muzea, kultura, archiv a divadlo. K základním prvkům komunitní vzdělávací struktury patří knihovny a lidové univerzity; ty poskytují občanům základní servis v oblasti vzdělávání a mediálních služeb. Knihovny jsou vnímány jako nekomerční důvěryhodná místa a centra veřejného života ve městech a obcích.

Propojení knihovny se vzdělávacím kampusem přináší lepší vnímání knihovny ze strany společnosti. Kampus je partnerem mimoškolního vzdělávání, je také poradním orgánem v této oblasti a spolupracuje se školami a školskými úřady. Tato spolupráce přináší společný marketing, sdílené využívání prostor a akcí. Díky tomu je celá instituce dobře zviditelněná jak v očích politiků, tak v očích veřejnosti.

Budoucnost městské knihovny je založena na myšlence těsné provázanosti se školami. Díky tomu je připravován koncept kombinovaných knihoven, které budou v dopoledních hodinách sloužit školám a v odpoledním čase veřejnosti. Na jihu Norimberka je realizován pilotní projekt [Südpunkt](#) [12] – jde o propojení a spolupráci knihovny s dalšími institucemi.

Mezi inovativní nabídky Městské knihovny v Norimberku patří akustické hudební patro, které umožňuje zažití hudby pro všechny věkové kategorie návštěvníků. Je zde otevřena *knihovna nástrojů*, kde mají čtenáři možnost absenčně si vypůjčit hudební nástroje a kde i probíhají kurzy lidové univerzity. Jako jedinečná novinka je zde podlahový klavír, nabídka digitalizace gramodesek pro klienty a další služby, které zajišťuje hudební pedagožka.

Služby a zaměření knihovny je velmi široké. Norimberská knihovna směřuje k budoucnosti a díky setkávání v digitálním i fyzickém prostoru se profiluje jako hybridní knihovna.

Vzdělávací program Centra vzdělávání Městské knihovny Písek

Ředitel [Městské knihovny v Písku](#) [13] Roman Dub představil program Centra vzdělávání, hovořil o vlivu architektury a designového řešení na programovou nabídku veřejných knihoven. Dva roky od otevření městské knihovny v nové budově mohl rekapitulovat vše, co se knihovně podařilo.

Současná knihovna má velkorysý prostor – jde o plochu 3 500 m², která slouží běžné knihovnické činnosti a z velké míry vzdělávacím aktivitám. Jde o bývalou budovu základní školy J. A. Komenského a v kontextu jeho myšlenek knihovna pokračuje. Knihovna nabízí komplexní vzdělávací program, do kterého je zapojen stabilizovaný tým interních a externích pracovníků. Nabídka programů je široká – od astronomického programu přes řemeslné dílny, výcvikovou kuchyň až po využití navazujících venkovních prostor (terasy, bylinková zahrada, geologický park). Knihovna uplatňuje principy celoživotního vzdělávání, kritického myšlení, kontextuality i kreativity.

To vše umožňuje promyšleně řešená budova knihovny – ta je variabilní, plně bezbariérová a multifunkční. Spolupráce je zaměřena na školy, na neziskový i soukromý sektor. V knihovně jsou také komerční prostory, v současné době kavárna a připravováno je i místo pro fotoateliér.

Vzdělávání v knihovnách Ústeckého kraje

Třetí část přednáškového bloku byl v plně režii Drsného Severu. Ředitelka [Městské knihovny Louny](#) [14] Dagmar Kučerová představila Ústecký kraj jako místo s nejvyšší nezaměstnaností a zároveň s nejnižším počtem vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Přesto v mnoha místech kraje probíhají jedinečné aktivity, které mohou být příkladem i pro další místa v České republice.

Jan Černecký z oddělení komunikace [Severočeské vědecké knihovny v Ústí nad Labem](#) [15] hovořil o přípravě a realizaci [American Library \(ALUL\)](#) [16], která vznikla v letošním roce. Inspirací pro vznik americké knihovny byly realizace v Knihovně města Ostravy a v Moravské zemské knihovně. Ve

spolupráci s Velvyslanectvím USA tak mohl vzniknout American Shelf jako součást oddělení cizojazyčné literatury.

Šárka Baťková z ústecké knihovny představila zajímavou službu. Na projektu prezenčních výpůjček učebnic a pomůcek knihovna spolupracuje s celou škálou institucí a organizací (jde např. o Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, Českou školní inspekci, nakladatelství Fraus, AAA školáka atd.) Pro nadané děti je připravená zajímavá aktivita – realizace nahrávek zvukových knih. Součástí edukačního centra je polytechnická dílna s 3D tiskárnami, laserovou řezačkou a možností sublimačního potisku materiálů.

Třetí přednášející z Ústí nad Labem byla Tereza Kleinová, která hovořila o aktivitách pro nejmenší čtenáře. Knihovna má nový prostor pro setkávání skupin dětí a rodičů kolem projektu S [knížkou do života \(Bookstart\)](#) [17], kterého se účastní 80 rodin s dětmi. Pro starší děti jsou zajímavé projekty Čte táta-netáta, [Dopis babičce a dědečkovi](#) [18], výtvarné dílny a další online aktivity, které s sebou přinesla více než roční omezení z důvodu koronakrizy.

Vladimír Kroft z [litvínovské knihovny](#) [19] své vystoupení nazval Děti, informace a bezpečnost. Hovořil o vlivu sociálních sítí na děti a špatných i dobrých vzorech. Litvínovská knihovna má koncept vzdělávání pro různé věkové skupiny dětí (lekce o kyberšikaně, konspiračních teoriích aj.).

Krátký příspěvek Ondřeje Kunce z Městské knihovny Louny posluchačům představil [Třetí věk](#) [20] online. Aktivity pro starší dospělé probíhají od roku 2006 – jde o výuku, exkurze i společenské akce, které v současné době musely přejít do distanční formy. Projekt se snaží zvyšovat kvalitu života, zaměřuje se na mnohdy sociálně vyloučenou skupinu lidí, přispívá k dlouhodobě soběstačnému životu seniorů.

Posledním příspěvkem bylo vystoupení Karolíny Homonai, která hovořila o službách lounské knihovny v době koronaviru. Kromě klasických služeb (rozvoz knih, poradenství s četbou aj.) knihovna realizuje i pomoc s registrací k očkování proti covidu-19. Knihovna plní i socializační role – lidé mají možnost si zavolat a jen si tak popovídat. Lounská knihovna ale optimisticky plánuje akce na další část roku – nejen [svatby v pavilonu](#) [21], ale i další aktivity.

Seminář poděkováním všem zakončil moderátor Roman Giebisch. Prezentace z akce si můžete [prohlédnout na webu SKIP](#) [22].

- **1.** Elisabeth Sträter je od roku 2011 ředitelkou Městské knihovny v Norimberku. Na Univerzitě aplikovaných věd v Hamburku vystudovala knihovnictví a následně pracovala v Univerzitní knihovně v Oldenburgu. Poté vedla dvě veřejné knihovny v Dolním Sasku (Městská knihovna Syke a Městská knihovna Munster) a od roku 2000 byla zástupkyní městské knihovny v Reutlingenu. Publikuje články na různá témata z knihovnické praxe a od roku 2019 je členkou spolkové rady Německé knihovnické asociace. Zdroj: Goethe-Institut Praha.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-1/seminar-moznosti-knihoven-v-oblasti>

Odkazy

[1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-1/seminar-moznosti-knihoven-v-oblasti>

[2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/seda-marie>

[3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-1>

[4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>

[5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/nemecko>

[6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/vzdelavani-v-knihovnach>

[7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/odborne-sekce/komise-pro-zahranicni-styky>

- [8] <https://www.goethe.de/ins/cz/cs/ueb.html>
- [9] <https://en.unesco.org/commemorations/worldbookday>
- [10] <https://www.nuernberg.de/internet/stadtbibliothek/>
- [11] <https://bildungscampus.nuernberg.de/>
- [12] <https://www.nuernberg.de/internet/suedpunkt/>
- [13] <https://www.knih-pi.cz/>
- [14] <http://mkl.cz/>
- [15] <https://www.svkul.cz/>
- [16] <https://ocl.svkul.cz/americka-knihovna/>
- [17] <https://www.sknizkoudozivota.cz/>
- [18] <https://www.svkul.cz/detail-akce/dopis-babicce-a-dedeckovi/>
- [19] <https://www.knihovna-litvinov.cz/>
- [20] <https://www.mkl.cz/treti-vek>
- [21] <https://www.mkl.cz/knihovna/svatby-v-knihovne>
- [22] <https://www.skipcr.cz/prezentace-z-webinare-moznosti-knihoven-v-oblasti-celozivotniho-vzdelavani>